

АНАЛИЗА

НА НАДЗОРТОТ ВРЗ ОБВРСКИТЕ НА ЈАВНИТЕ КОМУНИКАЦИСКИ МРЕЖИ И ДРУГИТЕ АКТИВНОСТИ НА СЕКТОРОТ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ПИРАТЕРИЈА И ЗАШТИТА НА АВТОРСКИТЕ И СРОДНИТЕ ПРАВА ВО ПРВИОТ КВАРТАЛ НА 2013 ГОДИНА

1. Правна рамка во која се одвиваат активностите на Секторот за спречување на пиратерија и заштита на авторското право и сродните права:

Надлежноста на Советот за радиодифузија е правно уредена со Законот за радиодифузната дејност (Службен весник на РМ бр. 100/2005, 19/2007, 103/2008, 152/2008, 6/2010, 145/2010, 97/2011 и 13/2012), а од неа произлегуваат и овластувањата и обврските на Секторот за спречување на пиратерија и заштита на авторското право и сродните права.

Согласно член 37 став 1 точка 7 од Законот за радиодифузнат дејност, Советот разгледува претставки од граѓаните во врска со радиотелевизиските програми и програмските срвиси реемитувани преку јавните комуникациски мрежи и во врска со работата на радиодифузерите и редовно ја известува јавноста во врска со преземените мерки.

Според член 37 став 1 точка 6 од Законот за радиодифузната дејност, Советот е должен да го информира органот надлежен за заштита на авторските и сродните права кога се сомнева дека е сторена повреда на авторски и сродни права за кои поседува докази.

Член 37 став 1 точка 12 и 13 од Законот за радиодифузната дејност го обврзуваат Советот да издава потврди за извршена регистрација на радио и телевизиски програмски срвиси што се реемитуваат преку јавна комуникациска мрежа и да донесува и спроведува мерки утврдени со овој закон и да поднесува прекршочни и кривични пријави.

Во член 109 став 1 од цитираниот закон е наведено дека преку јавна комуникациска мрежа се пренесуваат програмски срвиси на домашни и странски радиодифузери, врз основа на претходен договор за уредени авторски права и сродни права. Во останатите три става член 109 ја деталзираат постапката за регистрација на програмските срвиси. Така, ставот 2 определува дека субјектите кои реемитуваат програмски срвиси преку јавна комуникациска мрежа се должни програмските срвиси да ги регистрираат во Советот за радиодифузија како целина во вид на пакети и дека притоа доставуваат потврда за уредени авторски и сродни права издадена од Министерството за култура; ставот 3 дека за секоја промена на регистрираниот пакет/пакети на програмски срвиси се известува Советот за радиодифузија; а ставот 4 дека Советот за радиодифузија ќе наложи исклучување на одреден програмски срвис, доколку тој не ги исполнува условите од ставовите 1,2 и 3 на овој член.

Според законските решенија, содржани во Законот за радиодифузна дејност за прекршочната одговорност на операторите на јавни комуникациски мрежи, тој вид одговорност е така поставен што Советот може да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка дури откако во постапка на контролен мониторинг се констатира дека операторот не го исклучил нерегистрираниот програмски сервис.

Советот за радиодифузија, се разбира, ги применува и соодветните одредби од Законот за авторското право и сродните права, каде е подробно нормирана граѓанската и базично нормирана кривичната одговорност за повреда на авторските и сродните права, и од Кривичниот законик, каде е детално пропишана кривична одговорност за повреда на авторските и сродните права.

Во постапката за регистрација се применуваат и Одлуката за доставување на пропратната документација кон барањата и другите дописи упатени до архивата на Советот за радиодифузија бр. 02-4880/1 од 24.09.2012 година и Правилникот за регистрација на пакетот програмски сервис на операторите на јавни комуникациски мрежи бр. 01-5198/1 од 10.10.2013 година, и двете донесени од Советот за радиодифузија на Република Македонија.

2.Регистрирани програмски пакети:

Во текот на првиот квартал (јануари, февруари и март) на 2013 година Секторот има издадено 44 (четириесет и четири) потврди за регистрирани програмски пакети, од кои:

1. Во јануари.....	14 (четринаесет)
2. Во февруари.....	21(дваесет и еден)
3. Во март.....	17(седумнаесет)
<hr/>	
Вкупно:.....	52(педесет и два)

Издадените потврди се однесуваат на аналогни и дигитални програмски пакети на оператори на јавни комуникациски мрежи.

КОНСТАТАЦИЈА: Најголем дел од операторите на јавни комуникациски мрежи правилно ги применуваат претходно цитираните законски и подзаконски прописи за регистрација на програмски пакети, со што се забрзува и олеснува постапката за регистрација. На останатите Секторот за спречување на пиратерија и заштита на авторските и сродните права им ги дава потребните објаснувања и инструкции.

3. Извршени мониторинзи:

Во првото тримесечие на 2013 година се извршени 2 (два) теренски мониторинзи над работата операторите на јавни комуникациски мрежи, во соработка со Координативното тело за интелектуална сопственост на Република Македонија, и тоа во внатрешноста на Република Македонија (повеќе оператори од Крива Паланка), каде Советот за радиодифузија нема континуиран пристап до реемитуваните програмски сервис од страна на операторите на јавни комуникациски мрежи.

Мониторинзите се вршат без претходна најава, за да операторите немаат време да ја прилагодат својата работа, а посебно содржината на своите пакети со програмски сервис на условите пропишани во Законот за радиодифузна дејност.

ПРЕДЛОГ АКТИВНОСТИ: Да продолжат активностите на овој план, со продолжување на активностите на Советот постепено да се обезбеди дотур на сигнал од сите оператори на јавна комуникациска мрежа од внатрешноста на

Република Македонија и така овозможи континуиран и непречен мониторинг на програмската понуда на сите оператори од Република Македонија.

3. Издадени налози за исклучување на нерегистрирани телевизиски програмски сервиси, врз основа на резултатите од извршените мониторинзи и претставки од други оператори на јавни комуникациски мрежи:

Советот за радиодифузија, во првото тримесечие на 2013 година, има издадено 7 (седум) налози за исклучување на домашни и странски телевизиски програмски сервиси, и тоа:

1. На кабелскиот оператор ТРД ТО-МИ ДОО – Радовиш, за исклучување на шест телевизиски програмски сервиси, поради раскинат договор за реемитување;
2. На кабелскиот оператор ТРД Империјал С ДООЕЛ – Скопје, за исклучување на шест странски телевизиски програмски сервиси, поради раскинат договор за реемитување;
3. На кабелскиот оператор ТРД Транспед Трејд ДООЕЛ – Скопје, за исклучување на шест странски телевизиски програмски сервиси, поради раскинат договор за реемитување;
4. На кабелскиот оператор ТРД Глобал Нет ДООЕЛ – Крушево, за исклучување на шест странски телевизиски програмски сервиси, поради раскинат договор за реемитување;
5. На сите оператори на јавни комуникациски мрежи во РМ, за исклучување на еден домашен регионален телевизиски програмски сервис, кој се емитуваше преку сателит, спротивно на законските услови од член 57 став 2 од Законот за радиодифузната дејност;
6. На ИПТВ операторот Македонски телеком АД – Скопје, за исклучување на еден домашен локален телевизиски програмски сервис, реемитуван надвор од подрачјето за кое е издадена дозволата, спротивно на законското ограничување од член 111 од Законот за радиодифузната дејност; и
7. На ДТХ операторот ТРД Тотал ТВ ДОО – Скопје, за исклучување на еден домашен телевизиски програмски сервис и единесет странски телевизиски програмски сервиси, поради истечени договори за реемитување.

ПРЕДЛОГ АКТИВНОСТИ: Да се контролира почитувањето на издадените налози за исклучување, бидејќи нивното непочитување повлекува прекршочна одговорност на операторот и неговото одговорно лице, согласно Законот за радиодифузната дејност.

4. Изготвени записници за констатирани прекршоци и издадени платни налози:

Не се изготвени вакви акти, затоа што не поведувањето на прекршочните постапки следува доколку со контролен мониторинг се констатира непочитување на налозите за исклучување. Тоа значи дека доколку во следниот квартал се констатира непочитување на налозите, ќе следуваат активности за поведување на прекршочна постапка против секој оператор што не ги почитува налозите за исклучување.

Согласно практиката на апелационите судови и на Врховниот суд, во вакви случаи ќе мора најправин да се состават записници за констатирани прекршоци и издаде платен налог, што значи претходно да се спроведе постапка за порамнување.

5.Налози за блокирање (затемнување) на делови од реемитувани странски телевизиски програмски сервиси, заради заштита на ексклузивни телевизиски спортски и филмски и телевизиски права на радиодифузери од Република Македонија:

- а) Издаден е 1 (еден) налог за затемнување, на барање на домашниот радиодифузер на државно ниво ТВ Канал 5 ДОО - Скопје, заради заштита на неговите ексклузивни права за емитување, до сите оператори на јавни комуникациски мрежи, е доставен налог за затемнување (black out) на странскиот телевизиски програмски сервис ТВ ОБН од Босна и Херцеговина, во времето на емитувањето/реемитувањето на ТВ серијата „Изборот на Лара“

ПРЕДЛОГ АКТИВНОСТИ: Да следат активности на Секторот и Советот, во функција на заштита на ексклузивни телевизиски права и во иднина, на предлог на домашните радиодифузери.

6. Најчести прекршувања од страна на операторите на јавни комуникациски мрежи и нивните одговорни лица:

- а) Реемитување на телевизиски програмски сервиси без склучени договори за реемитување;
- б) Реемитување на телевизиски програмски сервиси со склучени договори, а без регистрација на реемитуваните сервиси во Советот за радиодифузија; и
- в) Реемитување на телевизиски програмски сервиси со користење на опрема наменета за индивидуален прием, а не за комерцијално користење.

7.Состојба на постојните прекршочни и кривични постапки против операторите на јавни комуникациски мрежи и кај нив одговорните лица:

2010 година

Од 30 - те барања за поведување на прекршочна постапка, поднесени во 2010 година, со осудителна пресуда се завршени 15 (петнаесет) предмети, од кои:

- со глоба 12 предмети;
- со глоба/опомена.....2 предмет;
- со опомена.....1 предмет.

Во 7 (седум) случаи настапила застареност за водење на прекршочната постапка.

Едно барање за поведување на прекршочна постапка за повреди на член 82 став 2 од Законот за радиодифузната дејност од Советот за радиодифузија како подносител беше повлечено со доставен допис, односно Советот се откажа пред правосилноста на прекршокот. Повлекувањето беше во постапката пред Основниот суд во Битола, затоа што за истите прекршоци, сторени во исто време и на исто место, од истите обвинети, се водеше постапка пред стварно и месно надлежниот суд во Штип.

Во два случаи по неуспешно спроведена постапка за порамнување според насоките на основните судови, и поднесените барања за поведување на прекршочна постапка, судовите немаат превземено процесни дејства за новите барања за поведување на прекршочна постапка.

Останатите 5 (пет) постапки за постапување спротивно на член 82 став 2 од Законот за радиодифузната дејност, а за кои судовите не донесоа пресуда, а

согласно испратената Иницијатива за постапување од Советот за радиодифузија беа доставени до Министерството за култура на понатамошно постапување.

Висините на глобите за правните лица (операторите на јавни комуникациски мрежи) беа од 300 до 2000 евра, а за одговорните лица од 50 до 500 евра. Само во еден случај, кога бил во прашање прекршок од член 109 став 4 од Законот за радиодифузната дејност, покрај глобата на правното лице му е изречена санкција привремена забрана за пренос на програмските сервиси преку јавна комуникациска мрежа, во траење од 6 (шест) месеци, а на одговорното лице во правното лице, покрај глоба, му се изрече и санкција привремена забрана на вршење професија, дејност или должност во траење од 6 (шест) месеци. Советот не беше известен за извршувањето на привремените забрани во овој случај, а и судовите досега, освен во ретки случаи, немаа практика да го известуваат Советот за извршувањето на изречените прекршочни санкции.

2011 година

Во 2011 година, постапките за постапување спротивно на член 82 став 2 од Законот за радиодифузната дејност во поглед на преводите целосно ги презеде Министерството за култура, со оглед на тоа за наведеното прекршување не Советот во текот на 2011 не поднесе барање за поведување на прекршочна постапка.

Од 8 - те барања за поведување на прекршочна постапка, поднесени во 2011 година, со осудителна пресуда (пресуда со која обвинетиот/обвинетите се огласуваат за виновни) се завршени 3 (три) предмети.

Во 5 (пет) случаи настапила апсолутна застареност за водење на прекршочната постапка, со оглед на протекот на две години од денот на извршувањето на прекршокот.

Висините на глобите за правните лица (операторите на јавни комуникациски мрежи) беа 500 1500 и 2000 евра, а за одговорните лица беа од 200 и 500 евра. Во еден случај, за прекршок од член 109 став 4 од Законот за радиодифузната дејност, покрај глобата на правното лице му е изречена санкција привремена забрана за пренос на два програмски сервиси преку јавна комуникациска мрежа, во траење од 6 месеци, а на одговорното лице во правното лице, покрај глоба, му се изрече и санкција привремена забрана на вршење професија, дејност или должност во траење од 1 (една) година.

2012 година

Од вкупно 2-те поднесени барања за поведување прекршочни постапки до надлежните судови во Република Македонија, во текот на 2012 година, за констатирани прекршувања во текот на месец август 2011 година:

-1 (една) прекршочна постапка е во тек со донесена пресуда, од првостепениот суд, со изречена прекршочна санкција односно донесена одлука на судот во прекршочната постапка (глоба за правното лице од 2.700 евра и привремена забрана за пренос на програмски сервиси преку јавни комуникациски мрежи во траење од 6 месеци, а за одговорното лице глоба од 350 евра и привремена забрана за вршење професија, дејност или должност во траење од една година), на која е вложена жалба од страна на обвинетите, а од Советот за радиодифузија преку Основниот суд до Апелациониот суд доставен е Одговор на жалбата и

-1 (една) прекршочна постапка е во тек пред надлежниот суд, со одржано рочиште и во очекување на пресуда.

Прв квартал на 2013 година

Во првата половина на 2013 година не е поднесено ниту едно барање за поведување на прекршочна постапка. Во тој период не е правосилно завршен ниту

еден од прекршочните предмети за кои постапката е во тек.

Нема известување за решен кривичен предмет за сторено кривично дело „Повреда на правото на дистрибутерот на технички посебно заштитен сателитски сигнал“ од член 157 –а од Кривичниот законик.

ПРЕДЛОГ АКТИВНОСТИ:

Да се следи текот на сите кривични пријави и барањата за поведување на прекршочни постапки во текот на следното тримесечие.

Да се направат и ургенции, таму каде што има опасност од застарување на предметите.

Од Јавното обвинителство на Република Македонија да се побара известување за судбината на кривичните пријави за кривично дело „Повреда на правото на дистрибутерот на технички посебно заштитен сателитски сигнал“ од член 157 –а од Кривичниот законик, поднесени против операторите на јавни комуникациски мрежи и кај нив одговорните лица, како од страна на Советот за радиодифузија, така и од Министерството за внатрешни работи.

7. Поднесени кривични пријави и барања за поведување на прекршочни постапки против оператори на јавни комуникациски мрежи и нивните одговорни лица:

Во првиот квартал од 2013 година не се поднесени кривични пријави или барања за поведување на прекршочни постапки, согласно законската можност од член 37 став 1 точка 20 од Законот за радиодифузната дејност.

8. Други активности:

а) Информација во врска со законитоста на реемитувањето на четирите странски телевизиски програмски сервиси (Арена 1, Арена 2, Арена 3 и Арена од страна на Македонски телеком АД – Скопје);

б) Учество во подготовката на Годишниот извештај за работа на Советот за радиодифузија за 2012 година; и

в) Учество на состаноци на работната група 3.7 Интелектуална сопственост, организирани од надлежниот сектор во Државниот завод за индустриска сопственост

9. Предлози за подобрување на законската регулатива :

Според Предлог – Стратегијата за развој на радиодифузната дејност 2013 – 2017 година, подготвена од Советот за радиодифузија на Република Македонија, практиката покажа потреба од забрзување на постапката за регистрирање на програмските пакети, на начин што ќе се концентрира во еден орган/институција и да се востанови правото на надзор на регулаторот над работата на операторите на јавни комуникациски мрежи и радиодифузерите и другите даватели на аудио и аудиовизуелни медиумски услуги во поглед на почитувањето на авторските и сродните права.

Советот за радиодифузија има техничка можност да ја мониторира програмската понуда на операторите на јавни комуникациски мрежи во Скопје, а работи и на воспоставување на систем за мониторинг, преку техничка конекција со операторите и радиодифузерите од внатрешноста на Република Македонија. Обврската за техничка конекција треба законски да се регулира, за да прерасне од незадолжителна во задолжителна обврска на секој оператор.

Стратешка оценка е дека во идната медиумска регулатива, освен прашањето за тоа кои сервиси треба да се пренесуваат задолжително и бесплатно (must carry), треба да се прецизира и за кои сервиси ќе важи правилото за задолжителна понуда за пренос под рамноправни и транспарентни услови (must off

ПРИЛОГ: Табеларен преглед на налози за исклучување и затемнување

Налози за исклучување и затемнување на телевизиски програмски сервиси во првиот квартал на 2013 година				
Оператор на кого е упатен налогот	Архивски број	Дата	Програмски сервиси	Забелешка
1. Сите оператори на јавна комуникациска мрежа во РМ	11-515/2	29.01.2013	OBN	Налог за затемнување на програмскиот сервис на OBN во периодот на реемитување на ТВ серијата „Изборот на Лара“
2. ТРД Тотал ТВ ДОО Скопје	11-744/1	13.02.2013	ТВ Алфа, B92 info, SOS, Kopernikus, TV Palma Plus, TV Atlas, RTS1, Cinemania, Crime&Investigation, Pink Extra, Pink Plus, Pink Folk.	Налог за исклучување поради истечени договори за реемитување.
3. ТРД ТО-МИ ДОО Радовиш	11-1330/1	25.03.2013	Ultra, Cinemania, Sport Klub, Sport Klub +, Fishing&Hunting и Golf Klub	Налог за исклучување, врз основа на известување од ИКО МЕДИА од Белград за раскинување на договорите за реемитување на наведените програмски сервиси со операторот на јавна комуникациска мрежа
4. ТРД Имperiјал-С ДООЕЛ Скопје	11-1334/1	25.03.2013	Ultra, Cinemania, Sport Klub, Sport Klub +, Fishing&Hunting и Golf Klub	Налог за исклучување, врз основа на известување од ИКО МЕДИА од Белград за раскинување на договорите за реемитување на наведените програмски сервиси со операторот на јавна комуникациска мрежа
5. ТРД Траншепед Трејд ДООЕЛ Скопје	11-1332/1	25.03.2013	Ultra, Cinemania, Sport Klub, Sport Klub +, Fishing&Hunting и Golf Klub	Налог за исклучување, врз основа на известување од ИКО МЕДИА од Белград за раскинување на договорите за реемитување на наведените програмски сервиси со операторот на јавна комуникациска мрежа
6. ТРД Глобал-Нет ДООЕЛ Крушево	11-1331/1	25.03.2013	Ultra, Cinemania, Sport Klub, Sport Klub +, Fishing&Hunting и Golf Klub	Налог за исклучување, врз основа на известување од ИКО МЕДИА од Белград за раскинување на договорите за реемитување на наведените програмски сервиси со операторот на јавна комуникациска мрежа
7. Македонски Телеком АД Скопје	11-1077/1	06.03.2013	ТВ Тера-Битола	Реемитување на телевизиски програмски сервис на локален радиодифузер спротивно на член 111 од Законот за радиодифузната дејност

Изработиле: Владимир Ѓорѓиески, Билјана Бошнаковски и Бурим Хамиди
 Одобрил: Слободан Беличански